

MONITOR PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A JUDIKATURY 1. 5. 2020 – 31. 5. 2020

(A) PRÁVNÍ PŘEDPISY

(1) NOVELA ZÁKONÍKU PRÁCE

- Poslanecká sněmovna schválila v 3. čtení novelu zákona, o které jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíce prosinec 2019 a leden 2020. Novela transponuje do českého právního řádu směrnici EU č. 2018/957 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb.
- Novela upravuje koncepci dovolené za kalendářní rok, poměrné části dovolené a dodatkové dovolené.
- Právo na dovolenou za kalendářní rok by získal zaměstnanec, který během 52 týdnů v kalendářním roce odpracuje stanovenou nebo sjednanou kratší týdenní pracovní dobu připadající v průměru na každý z těchto 52 týdnů. Délka dovolené za kalendářní rok koresponduje s délkou stanovené nebo sjednané kratší týdenní pracovní doby konkrétního zaměstnance a stanoví se jejím vynásobením počtem týdnů dovolené (výměrou dovolené) příslušející zaměstnancům konkrétního zaměstnavatele za kalendářní rok. Tedy dovolená bude vyjádřena v hodinách. Pokud by zaměstnanec odpracoval více než dvaapadesátinásobek stanovené týdenní pracovní doby nebo kratší týdenní pracovní doby, prodloužila by se mu délka dovolené vždy o jednu dvaapadesátinu dovolené za kalendářní rok.
- Pokud by zaměstnanec nepracoval u zaměstnavatele po dobu 52 týdnů, měl by právo na poměrnou část dovolené. Délka této poměrné části dovolené má činit jednu dvaapadesátinu dovolené za kalendářní rok za každou odpracovanou stanovenou nebo sjednanou kratší týdenní pracovní dobu.
- Dodatková dovolená bude stanovena v délce 1 týdne na kalendářní rok a její stanovení bude záviset na tom, zda zaměstnanec pracuje po stanovenou nebo sjednanou kratší týdenní pracovní dobu po celý kalendářní rok nebo jen po jeho část.
- Zaměstnavatel bude dle návrhu také moci dovolenou krátit za neomluveně zameškanou směnu, a to o počet neomluveně zameškaných hodin.
- Novela také zavádí tzv. sdílené pracovní místo. Zaměstnavatel se bude moci se dvěma nebo více zaměstnanci s kratší pracovní dobou a se stejným druhem práce dohodnout, že si zaměstnanci budou na sdíleném pracovním místě sami rozvrhovat pracovní dobu do směn po vzájemné dohodě tak, aby každý z nich na základě společného rozvrhu pracovní doby naplnil průměrnou týdenní pracovní dobu. Souhrn délky týdenní pracovní doby zaměstnanců nebude smět překročit délku zákonem stanovené týdenní pracovní doby.
- Nově by mohl zaměstnavatel zaměstnanci písemnost doručit prostřednictvím datové schránky jen tehdy, jestliže zaměstnanec s tímto způsobem doručování vysloví písemný souhlas.
- Novela také zavádí informační povinnost zaměstnavatele ve vztahu k agentuře práce, která k němu dočasně přidělila zaměstnance, ohledně jeho vyslání k výkonu práce do jiného členského státu EU.

- Novelou se nyní bude zabývat Senát.

(2) NÁVRH ZÁKONA, KTERÝM SE MĚNÍ NĚKTERÉ ZÁKONY V OBLASTI DANÍ

- Vláda se zabývá návrhem zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti daní, např. zákon o dani z nemovitých věcí, zákon o dani z příjmu nebo zákon o spotřebních daních.
- Zákon by měl zavést tzv. stravenkový paušál jako alternativu k tzv. stravenkám a závodnímu stravování. Stravenkový paušál by zaměstnavatelům umožnil vyplácet svým zaměstnancům příspěvek na stravování i v peněžní formě. Tento příspěvek by měl mít stejné zvýhodnění jako tzv. stravenka, tj. měl by být osvobozen od daní a pojistného a dosahovat maximální výše 70 % horní hranice stravného za jednu směnu podle zákoníku práce. Stravenkový paušál by nepodléhal výkonu rozhodnutí ani exekuci.
- Nově by obec mohla stanovit místní koeficient daně z nemovitých věcí obecně závaznou vyhláškou nejen pro všechny nemovité věci na celém území obce, ale i pro jednotlivé části obce.
- Dále zákon navrhuje postupné zvyšování sazeb spotřebních daní u tabákových výrobků.

(3) NOVELA ZÁKONA O KOMPENZAČNÍM BONUSU V SOUVISLOSTI S KRIZOVÝMI OPATŘENÍMI

- Prezident podepsal novelu zákona o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními přijatými v důsledku epidemie SARS CoV-2 (dále jen **koronavirus**). Tento zákon upravuje daňový bonus na kompenzaci některých hospodářských následků přijatých krizových opatření.
- Novela rozšiřuje okruh subjektů kompenzačního bonusu také na společníky vybraných společností s ručením omezeným, jejichž činnost byla v důsledku koronaviru úplně či částečně utlumena. Např. nejvýše 2 společníky, kteří jsou fyzickými osobami, nebo pouze společníky, kteří jsou členy jedné rodiny, a jejich podíl není představován kmenovým listem.
- Výše kompenzačního bonusu nyní činí 500,- Kč za každý kalendářní den bonusového období. První bonusové období je od 12. 3. do 30. 4. 2020, druhé období od 1. 5. do 8. 6. 2020 a třetí období může stanovit vláda svým nařízením od 9. 6. do 31. 8. 2020.
- Nyní bude novela vyhlášena ve Sbírce zákonů a den následující po dni vyhlášení nabude účinnosti.

(4) NÁVRH ZÁKONA O NĚKTERÝCH OPATŘENÍCH KE ZMÍRNĚNÍ HOSPODÁŘSKÝCH A SOCIÁLNÍCH DOPADŮ KORONAVIRU A O ZMĚNĚ ZÁKONA O KOMPENZAČNÍM BONUSU V SOUVISLOSTI S KRIZOVÝMI OPATŘENÍMI

- Poslanecká sněmovna projednává návrh zákona o některých opatřeních ke zmírnění hospodářských a sociálních dopadů epidemie koronaviru a o změně zákona o kompenzačním bonusu.

- Návrh zákona např. (1) stanoví výši ošetřovného podle zákona o nemocenském pojištění v době od 11. března 2020 do 30. června 2020 na 80 % denního vyměřovacího základu za kalendářní den, (2) odkládá splatnost daně z přidané hodnoty za období od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2020, o jeden rok od posledního dne lhůty stanovené pro podání řádného daňového tvrzení, tj. do 1. 4. 2021, (3) promíjí platbu silniční daně za rok 2020 nebo (4) stanoví, že za dobu posečkáni dle daňového řádu povoleného v roce 2020 nevznikne daňovému subjektu povinnost hradit úrok z posečkané částky.
- Dále návrh zákona rozšiřuje subjekty kompenzačního bonusu. Nově by subjektem kompenzačního bonusu mohla být i osoba samostatně výdělečně činná (dále jen **OSVČ**), která je v důsledku její výdělečné činnosti účastna nemocenského pojištění, zaměstnanec činný na základě dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce (dále jen **zaměstnanci na DPČ a DPP**) a obchodní korporace nebo družstvo, pokud jsou malým či středním podnikem.
- Také se navrhuje změnit výši kompenzačního bonusu, a to na výši (1) 250,- Kč pro OSVČ, která se účastní nemocenského pojištění, (2) 300,- Kč pro zaměstnance na DPČ a DPP a (3) 500,- Kč pro OSVČ, která se neúčastní nemocenského pojištění nebo pro obchodní korporace a družstva, pokud jsou malým či středním podnikem.
- Navrhuje se též změnit výše uvedené bonusové období, po které bude vyplácen kompenzační bonus, a to od 12. 3. 2020 do dne ukončení krizových opatření nebo mimořádných opatření.

(5) ZÁKON O NĚKTERÝCH OPATŘENÍCH KE ZMÍRNĚNÍ DOPADŮ EPIDEMIE KORONAVIRU V OBLASTI OCHRANY ZAMĚŠTNANCŮ PŘI PLATEBNÍ NESCHOPNOSTI ZAMĚŠTNAVATELE

- Ve Sbírce zákonů byl vyhlášen zákon o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru v oblasti ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele. Zákon reaguje na přijetí zákona o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby (dále jen **lex covid justice**), o kterém jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů za měsíc duben 2020.
- Zákon stanoví, že za zaměstnavatele v platební neschopnosti se považuje i zaměstnavatel, který neuspokojil splatné mzdové nároky zaměstnanců, a to dnem, kdy Úřad práce ČR poprvé obdrží usnesení soudu podle lex covid justice o tom, že se k insolvenční návrhu věřitele nepřihlíží. Důvodem této právní úpravy je zachování možnosti upokojení dlužných mzdových nároků podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele (dále jen **ZOZ**).
- Dále se nově po dobu účinnosti lex covid justice stanoví rozhodné období, za které lze mzdové nároky zaměstnanců platebně neschopného zaměstnavatele uspokojit. Rozhodné období se stanoví od okamžiku, kdy Úřad práce ČR obdrží usnesení soudu o tom, že se k insolvenční návrhu věřitele nepřihlíží.
- Po dobu účinnosti lex covid justice může Úřad práce ČR vymáhat mzdové nároky podle ZOZ. Zaměstnavatel tak bude povinen uhradit mzdové nároky do 15 pracovních dnů ode dne, kdy byl krajskou pobočkou Úřadu práce ČR písemně vyzván k jejich úhradě.
- Zákon nabyl účinnosti dne 19. 5. 2020.

(6) NÁVRH ZÁKONA O MIMOŘÁDNÝCH OPATŘENÍCH PŘI EPIDEMII KORONOVIRU V ROCE 2020

- Poslanecká sněmovna bude projednávat návrh zákona o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 v roce 2020 (tzv. speciální pandemický zákon).
- Zákon by umožnil Ministerstvu zdravotnictví se souhlasem vlády nařizovat mimořádná opatření v nezbytně nutném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu s celostátní působností za účelem likvidace epidemie koronaviru. Za mimořádná opatření návrh zákona považuje např. omezení veřejné dopravy, omezení činnosti obchodní nebo výrobní provozovny nebo provozu obchodního centra nebo stanovení podmínek pro jejich provoz či omezení provozování holičství, kadeřnictví atd.
- Zákon by měl být platný a účinný pouze do 31. 12. 2020.

(7) NOVELA ZÁKONA O NĚKTERÝCH ÚPRAVÁCH V OBLASTI EVIDENCE TRŽEB

- Prezident podepsal novelu zákona o některých úpravách v oblasti evidence tržeb, která prodlouží období, během kterého subjekty evidence tržeb nebudou muset plnit povinnosti podle zákona o evidenci tržeb s výjimkou povinnosti zacházet s autentizačními údaji, certifikátem pro evidenci tržeb a blokem účtenek tak, aby předešel jejich zneužití, a to do 30. 9. 2020. Evidenční povinnost a povinnost umístit informační oznámení vyplývající ze zákona o evidenci tržeb by nemusely být splněny až do 31. 12. 2020.
- Nyní bude novela vyhlášena ve Sbírce zákonů a den následující po dni vyhlášení nabude účinnosti.

(8) NÁVRH ZÁKONA O ZRUŠENÍ ZÁKONNÉHO OPATŘENÍ SENÁTU O DANI Z NABYTÍ NEMOVITÝCH VĚCÍ A ZMĚNĚ DALŠÍCH ZÁKONŮ

- Poslanecká sněmovna schválila v 1. čtení návrh zákona, který by měl zrušit zákonné opatření o dani z nabytí nemovitých věcí. V souvislosti se zrušením daně z nabytí nemovitých věcí by již nebylo možné částku uhrazenou na dani kompenzovat pomocí institutu nezdanitelné části základu daně.
- Dále se u osvobození z daně z příjmu z prodeje nemovitých věcí nebo vypořádání spoluvlastnictví k nemovitým věcem, u něž přesáhla doba mezi nabytí vlastnického práva a jejich prodejem 5 let, navrhuje prodloužit tuto dobu na 10 let.
- Nově by také mohl být příjem z prodeje nemovitých věcí nebo vypořádání spoluvlastnictví k nemovitým věcem osvobozen od daně z příjmů, pokud by doba mezi nabytím vlastnického práva k nemovitosti a jejím prodejem nepřesáhla dobu 10 let a použije-li poplatník získané prostředky na obstarání vlastní bytové potřeby.
- Nově by na základě novely také zákon o dani z příjmu definoval, co lze považovat za bytovou potřebu (např. výstavba bytového domu, rodinného domu atd.).

(9) NOVELA ZÁKONA O DANI Z PŘÍJMŮ

- Poslanecká sněmovna se bude zabývat novelou zákona o dani z příjmů, která by měla zvýšit např. základní slevu na poplatníka z 24.860,- Kč na 37.260,- Kč, slevu na manžela/manželku nebo slevu na studenta u poplatníka po dobu přípravy na budoucí povolání studiem až do dovršení věku 26 let.

(10) NÁVRH ZÁKONA O SNÍŽENÍ PENÁLE POJISTNÉHO NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A PŘÍSPĚVKU NA STÁTNÍ POLITIKU ZAMĚSTNANOSTI V SOUVISLOSTI S MIMOŘÁDNÝMI OPATŘENÍMI PŘI EPIDEMII V ROCE 2020

- Ve Sbírce zákonů byl vyhlášen zákon o snížení penále z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020.
- Zákon umožňuje zaměstnavatelům odložení plateb pojistného, které zaměstnavatel odvádí ze svého vyměřovacího základu do 20. dne následujícího kalendářního měsíce na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen **OSSZ**), za podmínky, že k doplacení dlužného pojistného dojde ve stanovené lhůtě. Za pozdní úhradu zaměstnavatel zaplatí pouze 20 % penále stanoveného podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.
- Tato právní úprava se týká pojistného splatného do 20. června 2020, do 20. července 2020 a do 20. srpna 2020. Zachována zůstává povinnost zaměstnavatele z vyměřovacího základu zaměstnance srazit zaměstnanci pojistné a odvést jako plátce toto pojistné do 20. dne následujícího kalendářního měsíce na účet příslušné OSSZ.
- Zákon nabyl účinnosti dne 27. 5. 2020.

(11) NOVELA ZÁKONA O DANI Z PŘÍJMŮ II.

- Poslanecká sněmovna se bude zabývat novelou zákona o dani z příjmů, která by měla osvobodit od daně z příjmů zaměstnance, kteří dosáhli 60 let věku a účastnili se minimálně 35 let na sociálním pojištění.

(12) NÁVRH ZÁKONA O PROMINUTÍ POJISTNÉHO NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A PŘÍSPĚVKU NA STÁTNÍ POLITIKU ZAMĚSTNANOSTI V SOUVISLOSTI S MIMOŘÁDNÝMI OPATŘENÍMI PŘI EPIDEMII V ROCE 2020

- Poslanecká sněmovna schválila ve 2. čtení návrh zákona o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020.
- Některým zaměstnavatelům, kteří jsou plátci takového pojistného, by mohlo být prominuto jeho placení za měsíce červen, červenec a srpen 2020. Jednalo by se např. o zaměstnavatele, který zaměstnává méně než 50 zaměstnanců, kteří se účastní nemocenského pojištění, nebo alespoň 90 % zaměstnanců se účastní nemocenského pojištění aj.

(13) NOVELA ZÁKONA O DANI Z PŘÍJMŮ III.

- Vláda projednává novelu zákona o dani z příjmu, která by umožnila daňovou ztrátu uplatnit i ve zdaňovacích obdobích a obdobích, za která se podává daňové přiznání, započatých v období 2 let před začátkem zdaňovacího období, za které byla stanovena.

(B) OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ (GDPR)

(1) POKYNY EVROPSKÉHO SBORU PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ V SOUVISLOSTI S KORONAVIREM

- Evropský sbor pro ochranu osobních údajů přijal dva dokumenty týkající zpracování osobních údajů v souvislosti s bojem proti pandemii koronaviru.
- Pokyny č. 03/2020 ke zpracování údajů o zdravotním stavu pro účely vědeckého výzkumu v souvislosti s rozšířením onemocnění COVID-19, které se zabývají právními otázkami, jež se týkají používání údajů o zdravotním stavu podle čl. 4 bodu 15 GDPR pro účely takového výzkumu. Cílem těchto pokynů je vysvětlit pojmy jako např. právní základ, provádění přiměřených záruk pro takové zpracování údajů o zdravotním stavu a výkon práv subjektů údajů.
- Pokyny č. 04/2020 k používání lokalizačních údajů a nástrojů k vysledování kontaktů v souvislosti s rozšířením onemocnění COVID-19, které objasňují podmínky a zásady pro přiměřené používání lokalizačních údajů a nástrojů k vysledování kontaktů, a to pro dva zvláštní účely: (1) využívání lokalizačních údajů na podporu reakce na pandemii modelováním šíření viru za účelem posouzení celkové účinnosti opatření omezujících volný pohyb osob, a (2) k vysledování kontaktů, jehož cílem je uvědomit jednotlivce o skutečnosti, že se nacházeli v bezprostřední blízkosti někoho, u koho se nakonec potvrdí, že je přenašečem viru, aby se co nejdříve přerušily řetězce nákazy.

(C) JUDIKATURA

(1) VRÁCENÍ SOUDNÍHO POPLATKU V DŮSLEDKU CHYBY STÁTNÍHO ORGÁNU (Ústavní soud, sp. zn. III. ÚS 124/20)

- Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti stěžovatelky a zrušil část usnesení obecných soudů, neboť jimi bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu a ochranu vlastnického práva podle čl. 36 odst. 1 a čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.
- Stěžovatelka je obchodní společností vyrábějící elektrinu. Po vedlejší účastnici požadovala zaplacení přes 276 milionů Kč, které jí údajně neoprávněně vyfakturovala. Stěžovatelka tuto částku uhradila, nicméně se domnívala, že vedlejší účastnice neměla právo ji tuto částku účtovat, proto svůj nárok proti vedlejší účastnici uplatnila u Energetického regulačního úřadu (dále jen ERÚ). ERÚ však věc odložil z důvodu své nepříslušnosti a stěžovatelka uplatnila svůj nárok u okresního soudu. Okresní soud vyzval stěžovatelku k zaplacení soudního poplatku ve výši několika milionů Kč, což stěžovatelka učinila. Následně okresní soud soudní řízení zastavil, postoupil věc zpět ERÚ jako orgánu příslušnému k vyřízení dané věci a vrátil stěžovateli soudní poplatek nikoli v původní výši, ale snížený o 20 % podle § 10 odst. 3 zákona o soudních poplatcích. Krajský soud odvolání zamítl, neboť podle zákona o soudních poplatcích nelze dovodit, že by při zastavení řízení mohl být vrácen soudní poplatek v plné výši. Následně stěžovatelka podala ústavní stížnost.

- Ústavní soud dospěl k závěru, že se stěžovatelka nedopustila žádného pochybení, neboť postupovala podle rozhodnutí státních orgánů. Není pravdou, že by soud nebyl povinen vrátit celý soudní poplatek, neboť § 10 odst. 1 zákona o soudních poplatcích stanoví, že soud vrátí poplatek z účtu soudu, jestliže jej zaplatil ten, kdo k tomu nebyl povinen. Toto ustanovení je potřeba vykládat tak, že povinnost zaplatit soudní poplatek stěžovatelkou nebyla vůbec dána, jelikož řízení před okresním soudem nemělo být vůbec zahajováno, neboť se tak stalo výhradně v důsledku pochybení jiného orgánu veřejné moci.

(2) SKUTKOVÉ NOVOTY V ŘÍZENÍ O KASAČNÍ STÍŽNOSTI (Ústavní soud, sp. zn. III. ÚS 3997/19)

- Ústavní soud vyhověl ústavní stížnosti stěžovatelky a zrušil rozsudek Nejvyššího správního soudu a předcházející rozhodnutí Ministerstva vnitra týkající se žádosti o mezinárodní ochranu, neboť jimi bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu podle v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.
- Soudní řád správní (dále jen **SŘS**) stanoví, že ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti nepřihlíží (§ 109 odst. 5 SŘS). Ústavní soud prolomil toto koncentrační ustanovení a dospěl k závěru, že vznesle-li účastník v řízení o kasační stížnosti určitou a závažnými okolnostmi podloženou námitku porušení práva nebýt mučen či podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu, přičemž tyto skutečnosti nemohl uplatnit dříve než v kasační stížnosti, ochrana před namítaným porušením daného základního práva nemůže být účinně poskytnuta v jiném řízení a námitkou se účastník brání proti důsledku, který by nebylo možno jednoduše odstranit poté, co by k němu došlo, může tyto skutečnosti uplatnit v řízení o kasační stížnosti.